

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2009/2854
Karar No : 2012/1151

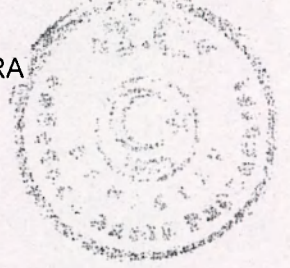
Davacı : Bayram Aktürk (Huzur Ekmek)

Vekili : Av. Hamit Ay

Vatan Cad. Kutsal Sok. No:1/7 Sincan/ANKARA

Davalı : Rekabet Kurumu

Bilkent Plaza, B-3 Blok Bilkent/ANKARA

Davanın Özeti : Rekabet Kurulu'nun 20.01.2009 tarih ve 09-03/49-18 sayılı kararının davacıya yönelik kısımlarının; ihlâlin gerçekleştiği tarih itibarıyla para cezasının zamanaşımına uğradığı, 27.12.2007 tarih ve 07-92/1170-456 sayılı karara ilişkin davanın derdest olduğu, anılan dava sonuçlanmadan işlem tesis edilmesinin mümkün olmadığı; soruşturma sonucunda alınan Kurul kararının, Danıştay Onüçüncü Dairesi tarafından iptal edilmesi üzerine, savunma alınmadan karar verildiği; rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran herhangi bir eylemlerinin bulunmadığı, pazar paylarının çok düşük olduğu, gayrisafi gelirin verilen cezanın altında bulunması nedeniyle belirlenen cezanın haksız ve fahiş olduğu, ceza takdirinde dikkate alınması gereken, kastın varlığı, kusurun ağırlığı, ceza uygulanan teşebbüs veya teşebbüslerin pazar içindeki gücü gibi hususların dikkate alınmadığı ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Ankara lli ekmek pazarında faaliyet gösteren aralarında davacının da bulunduğu teşebbüslerin rekabet ihlâlinde bulunduğu yapılan soruşturma sonucunda saptandığı, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nda öngörülen 8 yıllık zamanaşımı süresinin dolmadığı, yargı kararları dikkate alınarak tesis edilen dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı belirtilerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hâkimi Zühal Aysun SUNAY'ın Düşüncesi : Dava dosyası incelendiğinde, aralarında davacının da bulunduğu ekmek üreticisi teşebbüslerin, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlâl ettikleri açık olduğundan, yapılan soruşturma sonucunda davacıya Dairemizin kararına uygun olarak idarî para cezası verilmesine ilişkin Kurul kararında hukuka aykırılık bulunmadığından davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Ünal DEMİRCİ'nin Düşüncesi : Dava; 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 4. maddesinin ihlal edildiğinden bahisle tesis olunan Rekabet Kurulunun 20.01.2009 tarih ve 09-03/49-18 sayılı kararının davacıya idarî para cezası verilmesine ilişkin kısımlarının iptali istemiyle açılmıştır.

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2009/2854
Karar No : 2012/1151

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanununun 4. maddesinin birinci fıkrasında; belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı ve yasak olduğu belirtilmiş ve maddenin devamında yer alan (a) bendinde, mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kâr gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi; (b) bendinde, mal veya hizmet piyasalarının bölüşülmesi ile her türlü piyasa kaynaklarının veya unsurlarının paylaşılması ve kontrolü; (c) bendinde, mal veya hizmetin arz ya da talep miktarının kontrolü veya bunların piyasa dışında belirlenmesi; (d) rakip teşebbüslerin faaliyetlerinin zorlaştırılması, kısıtlanması veya piyasada faaliyet gösteren teşebbüslerin boykot ya da diğer davranışlarla piyasa dışına çıkartılması yahut piyasaya yeni gireceklerin engellenmesi yasaklanan haller arasında sayılmıştır.

Buna göre; doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan anlaşmaların hukuka aykırı ve yasak olduğu, keza böyle bir amaç taşınmasa dahi rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama etkisi doğuran yahut doğurabilme ihtimali olan anlaşmaların yasaklandığı açıktır. Bir başka ifadeyle, bu anlaşmalar yapılırken ve uygulanırken böyle bir amaç taşınmasa dahi rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama etkisinin doğma ihtimalinin mevcut olması bile söz konusu anlaşmaların hukuka aykırı sayılması için yeterli sayılmaktadır.

Aynı Kanununun 16. maddesinin ikinci fıkrasında da, bu Kanununun 4. ve 6. maddesinde yasaklanmış olan davranışları gerçekleştirdiği Kurul kararı ile sabit olanlara, bir yıl önceki malî yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safî gelirinin yüzde onuna kadar para cezası verileceği öngörülmüş; dördüncü fıkrasında ise, Kurulun para cezası verirken, kastın varlığı, kusurun ağırlığı, ceza uygulanan teşebbüs veya teşebbüslerin pazar içindeki gücü ve muhtemel zararın ağırlığı gibi unsurları dikkate alacağı kurala bağlanmıştır.

Dosyasının incelenmesinden; aralarında davacının da bulunduğu teşebbüslerin, Diren Organizasyon Danışmanlık Müşavirlik ve Tic. Ltd. Şti. (Naci Kutanis) öncülüğünde danışmanlık, hakemlik, protokol-hakemlik sözleşmeleri ve centilmenlik anlaşmaları yaptıkları, bu anlaşmalarla fiyat rekabetinin önlenmesinin amaçlandığı, bu şekilde soruşturmaya konu teşebbüslerin 4054 sayılı Kanununun 4. maddesini açıkça ihlâl ettikleri, rekabete aykırı olduğu saptanan anlaşmaların 2000 yılının Kasım ayında başlayıp, Diren Organizasyon Danışmanlık Müşavirlik ve Tic. Ltd. Şti.'nin ilgili sözleşmelere yönelik olarak fesih kararını fırın işletmecilerine ve hipermarket yöneticilerine gönderdiği 13.08.2003 tarihinde kadar devam ettiği anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer alan tespit ve açıklamalar karşısında, davacının 4054 sayılı Kanununun 4. maddesi kapsamında rekabeti sınırlayıcı bir anlaşma ve eylem içinde bulunduğu sonucuna varılmıştır.

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2009/2854
Karar No : 2012/1151

Bu durumda, 4054 sayılı Kanunun 4. maddesini ihlal ettiği hususu yapılan soruşturma sonucunda saptanan davacıya, söz konusu fiilleri nedeniyle verilen idarî para cezasında hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Öte yandan, davacının ileri sürdüğü iddialar dava konusu Kurul kararını kusurlandıracak nitelikte görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle davanın reddine karar verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra işin gereği görüldü;

Dava; Ankara İli Yenimahalle, Sincan, Yenikent ve Etimesgut bölgelerinde faaliyet gösteren ekmeğin üreticisi teşebbüslerin, rekabeti sınırlayıcı anlaşma yapmak suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlâl ettikleri gerekçesiyle tesis edilen, ilgili teşebbüslere aynı Kanunun 16. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca idarî para cezası verilmesine ilişkin Rekabet Kurulu'nun 20.01.2009 tarih ve 09-03/49-18 sayılı kararının davacıya yönelik kısımlarının iptali istemiyle açılmıştır.

Davacı tarafından, eylem tarihinden itibaren soruşturma zamanaşımı süresinin sona ermesi nedeniyle, Kurul'un idarî yaptırım uygulama olanağının bulunmadığı ileri sürüldüğünden, öncelikle bu hususun irdelenmesi gerekli bulunmaktadır.

Idarî yaptırımlar bakımından ceza verilmesinin dayanağı kuralın yürürlükten kaldırılması veya lehe düzenleme yapılması yoluyla ortaya çıkan yeni hukukî durumun dikkate alınması gerekmekte olup, zamanaşımına ilişkin hükümler açısından da zamanaşımı hükümlerinin, sonuçları bakımından yerine getirme, infaz aşaması bakımından sonuçlar doğurduğu açık olmakla birlikte, esas itibarıyla ceza verme ve cezayı infaz etme imkanını ortadan kaldırdığı ve bu anlamda zamanaşımı hükümlerinin maddî ceza hukukuna ilişkin olduğundan lehe kanunun uygulanması bakımından dikkate alınması gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

4054 sayılı Kanun'un eylem tarihinde yürürlükte bulunan 19. maddesinde, zamanaşımı süresi beş yıl olarak öngörülmüş olup, bu sürenin, ihlâlin vuku bulduğu günden, sürekli veya tekrarlanan ihlâller söz konusu ise, ihlâlin sona erdiği ya da en son tekrarlandığı günden itibaren işlemeye başlayacağı, karar aleyhine yargı yoluna başvurulmuş olması halinde zamanaşımı süresinin kesileceği kurala bağlanmıştır.

08.02.2008 tarih ve 26781 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5728 sayılı "Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"un 578. maddesi, Rekabet Kurulu'nun para cezası verme

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2009/2854
Karar No : 2012/1151

yetkisine ilişkin zamanaşımı sürelerini düzenleyen 4054 sayılı Kanun'un 19. maddesini yürürlükten kaldırmıştır. Bu itibarla, 4054 sayılı Kanun'un 19. maddesinin yürürlükten kaldırılması ile rekabet ilâllerindeki zamanaşımı süresi, 30.03.2005 tarih ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'ndaki ilgili düzenlemeye tabi hale gelmiş bulunmaktadır.

Olayda, ihlâlin 13.08.2003 tarihine kadar tekrarlanarak devam ettiği, bu konudaki ilk Kurul kararının 18.01.2005 tarihinde verildiği, anılan karara karşı dava açıldığı, sözü edilen kararın, soruşturmayı yürüten Kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılarak oy kullanması nedeniyle iptali üzerine, 27.12.2007 tarihli ikinci kararın alındığı, bu kararın da ceza miktarının yanlış tespit edilmesi nedeniyle Dairemizce iptal edilmesinin ardından dava konusu Kurul kararının verildiği anlaşılmakta olup, dava konusu işlemin tesis edildiği tarihte uygulanması gereken ve davacının lehine olan Kabahatler Kanunu'nun 20. maddesinin 3. fıkrasında, nispi idari para cezasını gerektiren kabahatlerde zamanaşımı süresini sekiz yıl olarak öngören düzenleme dikkate alındığında, ihlâlin 13.08.2003 tarihine kadar tekrarlanarak devam etmesi nedeniyle, 2003 yılından itibaren 8 yıllık süre dolmadan 20.01.2009 tarihinde dava konusu işlemin tesis edilmesi karşısında, davacının bu iddiası yerinde görülmemiştir.

Ayrıca, davacı tarafından savunma alınmadan karar verilmesinin hukuka aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de, Dairemizin yerleşmiş kararlarında belirtildiği üzere; Rekabet Kurulu'nun davacı hakkındaki kararının, "soruşturmayı yürüten Kurul üyesinin nihaî karar toplantısına katılarak oy kullanmasının hukuka aykırı olduğu" gerekçesi ile Dairemiz kararıyla iptal edilmesi üzerine, önaraştırma ve soruşturmaya ait tüm savunma, ek savunma tutanakları, raporlar, Danıştay'ın iptal kararı, dosya münderecatında yer alan bütün bilgi ve belgelerin Rekabet Kurulu tarafından yeniden incelenmesi sonucunda alınması, kararın verilmesine konu edilen tüm delillerin; önaraştırma ve soruşturma raporlarında, yazılı savunmalarında yer alması, bu anlamda yeniden soruşturma yapılmasını gerekli kılan bir hususun da bulunmaması nedeniyle, Danıştay kararındaki gerekçe doğrultusunda, soruşturmacı üyenin bulunmadığı Kurul toplantısında, mevcut üyelerle yeni bir soruşturma açılmaksızın karar alınması mümkündür. Öte yandan, daha sonra, belirtilen bu husus dikkate alınarak verilen 27.12.2007 tarih ve 07-92/1170-456 sayılı Rekabet Kurulu kararı ise, yalnızca tespit edilen ceza miktarı yönünden hukuka aykırı bulunarak Dairemiz kararı ile iptal edilmiş olup, yargı kararı, soruşturma sürecini kusurlandıracak bir belirlemeyi içermemektedir. Bu nedenle, önceki soruşturmaya dayanılarak yeniden savunma alınmaksızın verilen dava konusu karar, bu açıdan hukuka aykırı görülmemiştir.

Dava konusu uyuşmazlığın esasına gelince;

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesinde, "Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır.

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2009/2854
Karar No : 2012/1151

Bu haller, özellikle şunlardır:

- a) Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kâr gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi,
- b) Mal veya hizmet piyasalarının bölüşülmesi ile her türlü piyasa kaynaklarının veya unsurlarının paylaşılması ya da kontrolü,
- c) Mal veya hizmetin arz ya da talep miktarının kontrolü veya bunların piyasa dışında belirlenmesi,
- d) Rakip teşebbüslerin faaliyetlerinin zorlaştırılması, kısıtlanması veya piyasada faaliyet gösteren teşebbüslerin boykot ya da diğer davranışlarla piyasa dışına çıkartılması yahut piyasaya yeni gireceklerin engellenmesi,
- e) Münhasır bayilik hariç olmak üzere, eşit hak, yükümlülük ve edimler için eşit durumdaki kişilere farklı şartların uygulanması,
- f) Anlaşmanın niteliği veya ticari teamüllere aykırı olarak, bir mal veya hizmet ile birlikte diğer mal veya hizmetin satın alınmasının zorunlu kılınması veya aracı teşebbüs durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın ya da hizmetin diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da arz edilen bir mal veya hizmetin tekrar arzına ilişkin şartların ileri sürülmesi..." hükmüne yer verilmiştir.

Bu hükümlerle, belirli bir mal ve hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma veya kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı bulunarak açıkça yasaklanmıştır.

Dava dosyası ile Dairemizin E:2006/1285 sayılı dava dosyasına sunulan işlem dosyasındaki bilgi ve belgelerin birlikte değerlendirilmesinden; 16.04.2003 tarih ve 1608 sayı ile davalı Kurum kayıtlarına alınan, Ankara Valiliği Emniyet Müdürlüğü tarafından gönderilen yazıda, Ankara Emniyet Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlar Şube Müdürlüğü'nce yapılan bir soruşturma neticesinde; Naci Kutanis, Mehmet Sami Akkerman, Orhan Yaralı, Metin Muratoğlu, Ali Kale, Salim Alnıaçık ve Gürsel Alnıaçık isimli şahıs ve çalışanların, Ankara ili Sincan, Etimesgut, Yenimahalle, Altındağ ve Keçiören ilçelerinde kendilerinin denetiminde rekabeti önlemek amacıyla fırıncılar birliği adı altında kartel oluşturdukları ve üye fırın işletmecilerinden herhangi bir makbuz veya fatura düzenlemeden, her bir ekmeğe başına 2000 yılında 2000 TL, 2001 yılında 4000 TL, 2002 yılından bugüne kadar ise 4000 TL olmak üzere çek, senet ve nakit karşılığı kayıt dışı para toplayıp vergi kaçırdıkları, rekabet ortamı yaratmak amacıyla daha fazla üretim yapıp ucuz ekmeği satmak isteyen fırın sahiplerini, ekmeğe verdikleri bayileri azaltmaları, fazla üretim yapmamaları, ucuz ekmeği satmamaları ve birden fazla fırın işletiyor ise diğerlerini kapatmaları yönünde; ekmeğe verdikleri bayileri ise ucuz ekmeği satan fırınlardan ekmeği almamaları için tehdit ettikleri, yapılan tehdit ve baskılara aldırılmayıp ucuz ekmeği satmak isteyen fırınların ekmeği dağıtım araçlarının önünü keserek

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2009/2854
Karar No : 2012/1151

çalışanları darp edip yaraladıkları, araçlarına zarar verdikleri, fırın işletmecilerini, çalışanlarını ve ekmek verdikleri bayi sahiplerini tehdit, baskı ve korkutmak suretiyle sindirip rekabet ortamını ortadan kaldırarak, kendilerine haksız çıkar sağladıkları yönünde elde edilen belge, doküman ve soruşturma evrakının şüpheliler ile birlikte hazırlık 2001/589 sayılı ile Ankara DGM Cumhuriyet Başsavcılığı'na intikal ettirildiğinin belirtilmesi ve gereğinin yapılmasının istenilmesi üzerine hazırlanan 03.06.2003 tarih ve 2003-3-46/BN-03-HS sayılı bilgi notunun, Kurul'un 12.06.2003 tarih ve 03-42/467-M sayılı toplantısında görüşüldüğü; Ankara ili Yenimahalle, Sincan, Etimesgut bölgelerinde faaliyet gösteren 85 ekmek üreticisi ile anılan bölgelerdeki ekmek üreticisi teşebbüsler tarafından ilgili ürün pazarında koordinasyon sağlamak üzere yetkilendirilen Naci Kutunis ve Diren Organizasyon Danışmanlık Müşavirlik ve Ticaret Ltd. Şti (Diren Organizasyon) ve 21 market ile Keçiören ve Altındağ ilçelerindeki ekmek pazarında faaliyet gösteren 62 ekmek üreticisi teşebbüsün rekabetin kısıtlanması sonucunu doğurabilecek nitelikte faaliyetlerde bulduklarına ilişkin iddiaların ciddi ve yeterli bulunarak; 4054 sayılı Kanun'un 40. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına karar verildiği; yapılan soruşturma sonucunda, Yenimahalle, Sincan, Yenikent ve Etimesgut bölgelerinde faaliyet gösteren bazı ekmek üreticisi teşebbüslerin, Diren Organizasyon öncülüğünde danışmanlık, hakemlik, protokol-hakemlik sözleşmeleri ve centilmenlik anlaşmaları yaptıkları, bu anlaşmalarla fiyat rekabetinin önlenmesini ve Ankara İli ekmek pazarında piyasanın bölüşülmesini amaçladıkları ve böylece 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini açıkça ihlâl ettiklerinin tespiti üzerine, aralarında davacının da bulunduğu ihlâli tespit edilen bütün teşebbüslere Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca idarî para cezası verildiği anlaşılmaktadır.

Bu durumda; işlem dosyasında yer alan bilgi ve belgeler incelendiğinde, davacının da aralarında yer aldığı ekmek üreticisi teşebbüslerin, Diren Organizasyon öncülüğünde danışmanlık, hakemlik, protokol-hakemlik sözleşmeleri ve centilmenlik anlaşmaları yaptıkları, bu anlaşmalarla fiyat rekabetinin önlenmesini ve Ankara İli ekmek pazarında piyasanın bölüşülmesini amaçladıkları ve böylece 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlâl ettikleri açık olduğundan, Rekabet Kurulu'nca usulüne uygun olarak yürütülen soruşturma sonucunda davacıya, Dairemizin 28.12.2010 tarih ve E.2008/4135, K: 2010/8827 sayılı kararına uygun olarak, Kasım 2000 ile 13.08.2003 tarihleri arasında gerçekleşen ihlâller nedeniyle, davacının son eylem tarihinden bir önceki malî yıl olan 2002 malî yılı sonunda oluşan yıllık gayri safî geliri üzerinden cezalandırılarak, 01.01.2002-31.12.2002 tarihleri arasında uygulanan 2002/1 sayılı Tebliğ düzenlemeleri uyarınca asgari ceza olan 5.816,11-TL idarî para cezası verilmesine ilişkin dava konusu Rekabet Kurulu kararında hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Davacının diğer iddiaları da yerinde görülmemiştir.

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2009/2854
Karar No : 2012/1151

Açıklanan nedenlerle; davanın reddine, ayrıntısı aşağıda gösterilen 164,10-TL yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, posta gideri avansından artan tutarın istemi halinde davacıya iadesine, bu kararın tebliğ tarihini izleyen 30 (otuz) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'na temyiz yolu açık olmak üzere, 18.05.2012 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Nevzat	Taci	H.Neşe	Gürsel	Nizamettin
ÖZGÜR	BAYHAN	SARI	MEKİK	KALAMAN

Yargılama Giderleri :

Başvuru Harcı : 23,90.-TL
Karar Harcı : 32,30.-TL
YD Harcı : 25,60.-TL
YD İtiraz Harcı : 44,80.-TL
Posta Gideri : 37,50.-TL
Toplam :164,10-TL